

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Снежанка Добрева Георгиева,

Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, Педагогически факултет,
катедра „Технологично обучение, професионално образование и предучилищна и начална
училищна педагогика“

относно дисертационен труд

на тема

**„Академичната адаптация на чуждестранните студенти медици
чрез преподаването на български език“**

**за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
по научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика“,
област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.2 Педагогика**

Автор на дисертационния труд: *Ивелина Венциславова Ангелова*

Научни ръководители: *проф. д.п.н. Таня Иванова Борисова*

доц. д-р Елена Виталиевна Лавренцова

1. Общо представяне на докторанта

Ивелина Венциславова Ангелова завършва през 2012 година специалността „Българска филология“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (образователно-квалификационна степен „бакалавър“). През периода 2014 – 2015 година се обучава в магистърска програма „Консултиране в социално-образователната сфера“ на Тракийския университет – Стара Загора. През периода 2014 – 2016 година работи като учител по български език и литература в гр. Стара Загора (СОУ „Максим Горки“, СОУ „Иван Вазов“), както и като преподавател по български език на чуждестранни студенти в Център за европейски инициативи. От 01.01.2013 г. до 2015 г. е хоноруван преподавател по български език, а от 01.10.2015 г. – асистент по български език към Тракийския университет – Стара Загора.

През 2018 година (със заповед № 1704/29.06.2018 г. на ректора на Тракийския университет – Стара Загора) е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка (за период от три години, считано от 26.06.2018 г.) към катедра „Педагогически и социални науки“, Педагогически факултет по научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика“, в област на висшето образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика. Зачисляването е с темата „Академичната адаптация на чуждестранните студенти медици чрез преподаването на български език“ към катедра „Педагогически и социални науки“, научни ръководители – проф. д.п.н. Таня Иванова Борисова, доц. д-р Елена Виталиевна Лавренцова. Със Заповед № 2490/19.09.2019 г. на ректора на Тракийския университет – Стара Загора Ивелина Ангелова е отчислена от докторантура с право на защита.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Избраната за разработване тема е тясно свързана със спецификата на преподавателската дейност на докторантката. Ивелина Ангелова обосновава актуалността на избраната изследователска тема с обективни детерминатори: перспективи пред личността, които предоставя засиленото сътрудничество в рамките на образователното пространство; фактори за успешност на образованието в чужбина; възможности за професионално развитие чрез социална мобилност; нарастващ брой на чуждестранни студенти, обучавани в България; оптимизация на процеса на обучение на чуждестранни студенти у нас; полезност на адаптацията при межкултурни взаимодействия; конкурентоспособност на българските университети в сферата на международните образователни услуги. Научни, социокултурни, образователни и други потребности на българското общество са изведени като аргумент в подкрепа от необходимостта да се води научна дискусия по проблема – българският език като втори и като чужд език. Актуалността на избраната проблематика е съотнесена и с недостатъчността на изследвания в българското научно пространство по гореизведените въпроси.

Предимство на дисертационния труд е, че е разработен от действащ университетски преподавател, който сам подготвя и апробира собствената си методика в продължение на няколко години. Предимство е и поставянето на ясни изследователски цели и задачи и системността при анализиране на някои аспекти на теоретично-приложното им изпълнение.

3. Фактологично представяне на дисертационния труд

Структурата на дисертацията е прецизирана – включва увод, три глави, изводи и заключения, приноси, използвана литература, приложения. Представени са 264 литературни източника, от които 195 на кирилица, 41 на латиница и 28 електронни източника. Показател за проучеността на съвременните гледни точки по изследвания проблем е броят на цитираните научни трудове, издадени след 2000 г. – 159 на брой. В подкрепа на сериозността, с която е подхождено към разглеждания проблем, е постигнатият обем на дисертационния труд – 317 страници, от които основен текст – 294 страници; приложения (седем броя) 23 страници. Текстът съдържа 21 таблици, 37 диаграми и 1 фигура. Общият обем и структурата на научния труд напълно отговарят на изискванията за докторска дисертация.

4. Съдържание на дисертацията

Уводът съдържа два акцента – обективни детерминатори за избора на тема; концепция на дисертационния труд. Убедително са обосновани актуалността и значимостта на избрания проблем. В увода лаконично, но ясно са открити основните подходи при изграждане на научна концепция за адаптация; дефинирани са ключови за разработката понятия (културен шок, адаптационен синдром, образователна миграция) чрез позоваване на актуални за съвременността постановки. Проявени са изследователски компетентности при осъществяване на проблемни разрези, в контекста на очакването за детайлизираното им анализиране, изясняване, осмисляне. Ясно са формулирани обекта, предмета, целта, задачите; адекватен е изборът на методиката на изследване. Броят на изследваните лица – 117 (студенти от I до V курс, редовна форма на обучение, специалност Медицина, англоезично обучение в Тракийски университет, Медицински факултет – Стара Загора) потвърждава репрезентативността на изследователската извадка. Предимство на

концептуалното представяне на изследването в увода е извеждането на четири критерия за социално-адаптивна компетентност (съответно: мотивационен, когнитивно-екзистенциален, межкултурен, личностно-емоционален), ранжирането на съответстващите им показатели, посочването на конкретни методи за изследване на всеки аспект от горепосочената компетентност. Методиката на изследването е представена като поредица от действия, характеризирани в контекста на причините за предпочеността им. Ясно са илюстрирани етапите в програмата на изследването.

Теоретичната рамка на дисертационния труд е представена в първа и втора глава. Всяко от шестте подразделения на първа глава „Теоретични предпоставки за адаптацията на личността на чуждестранния студент чрез образователното пространство на висшето училище“ извежда различни теоретични акценти, съответно: първо – дефиниране на понятия като социализация, видове социализация, фактори на социализацията; второ – характеризиране на адаптацията като социокултурен и психологически феномен, представяне на нивата в структурата на академичната адаптация; трето – извеждане на принципните разлики и сходства между понятията социална адаптация и социализация; четвърто – разгръщане на теоретичните и методологичните основи на изследването на социалната адаптация на чуждестранни студенти, представяне на основните подходи за разбиране на социалната адаптация; пето – анализиране на педагогическия потенциал на комуникативното взаимодействие в процеса на социализация на личността на студента; шесто – обсъждане на проблемите на образователната адаптация на чуждестранните студенти в България. В тази глава уместното и коректно позоваване на различни източници е съпроводено с лаконични, но вярно представни собствени констатации по разглежданата проблематика. Уместен е и финалът на първа глава – обобщаване от изведените теоретични постановки на изводи, които имат отношение към спецификата на педагогическото общуване в университетското образователно пространство.

Втора глава „Лингводидактични особености на взаимодействието с чуждестранни студенти в процеса на педагогическото общуване“, в осемразделната си структурираност, отново извежда теоретични модели, но по посока на конкретизацията им – лингводидактика и педагогическо общуване. Ключови за тази глава са понятия като педагогическо общуване, стил на педагогическо общуване, межкултурно общуване, межкултурна компетентност, межкултурна комуникация, билингвизъм и диглосия, първи и втори език. Целесъобразно е многокомпонентното характеризиране на техниките на педагогическо общуване и в по-общ теоретичен план, и в по-конкретен теоретико-приложен контекст на образование на чуждестранни студенти в България. С положителен знак могат да се маркират съдържателните кръгове, опитващи се да открият характеристиките на межкултурната комуникация като педагогически феномен, да представят значимостта на изучаването в единство на език и култура, съотнасянето на лингвистичните проблеми на межкултурна комуникация с проблема за национално-културните стереотипи на речево общуване, обвързването на стила педагогическо общуване с национално-психологическите особености на чуждестранните студенти. Положителна оценка заслужава теоретичната изчерпателност, коректността при експлициране на чужди мнения, откровеността при извеждане на собствена позиция. Актуално звучат персоналните предпочитания на Ивелина Ангелова към технологични модели, работещи за успешна социокултурна и лингвистична адаптация на чуждестранните

студенти, за ефективност на педагогическото общуване през различните етапи на обучение на тези студенти в България (ролеви и имитационно-моделиращи игри, диалогични модели за усвояване на речев етикет и др.). Закономерен и смислен е направеният от докторантката извод в края на втора глава относно „необходимостта от създаване на редица условия с адаптогенен характер за оптимизиране процеса на адаптация на чуждестранните студенти към образователното пространство на висшето училище в България“.

По моя преценка, втора глава, в своята цялост, създава впечатление и за известна несъразмерност между теоретични и прагматични контексти – преобладават постановки с теоретико-методологичен характер, с по-ограничено битие в текста са постановките с практико-приложен характер.

В трета глава „Анализ на резултатите от изследването“ е представена методологията на експериментално изследване, осъществено от октомври 2018 г. до март 2019 г. със 117 души студенти, обучаващи се в I, II, III, IV и V курс по специалност Медицина (англоезично обучение) в Тракийския университет – Стара Загора, Медицински факултет. Акцентът в тази глава е поставен върху представянето и анализирането на резултати – от анкета (33 въпроса, разпредени в пет семантични блока); от модифициран тест на Л. В. Янковски относно адаптиране на личността към нова социокултурна среда (с тристепенна скала за отчитане на стойностите на адаптация – високи, средни, ниски); от модифициран тест самооценка на А. Е. Афанасьева за определяне нивото на межкултурна комуникативна компетентност; от тест и ре-тест „Степен на усвояемост на типични за български език изрази от битовата лексика“; от тест „Степен на усвояемост на типични за български език изрази от студентската практика в болницата“; от данни по въведени критерии. Докторантката точно представя данните, които коректно съпоставя, за да достигне до адекватни за образователната практика изводи (за факторите, определящи темповете на адаптация; за бариерите пред социокултурната адаптация; за лингвистичните и психологическите проблеми, съпътстващи вторичната социализация на чуждестранните студенти медици, и др.). Положителна оценка заслужава избраният от нея модел на експликация – подкрепеност на анализите с таблично и графично представени количествени параметри; съотнесеност на изводите с различни образователни нива – организация на педагогическия процес, образователно съдържание и др. По мое мнение, разработката би спечелила от споделянето на опит от прилагането на собствено разработени модели за оптимизация на образователната дейност, експериментирани през по-продължителен период сред чуждестранни студенти от различни университети в България.

Дисертационният труд завършва с формулиране на изводи и обобщения, които произтичат от теоретичните проучвания, от проведените емпирични дейности и анкетни проучвания, получените резултати и тяхната интерпретация. Обобщените изводи са смислени и отразяват (макар и недостатъчно конкретно, по мое мнение) същността на съдържанието и концептуалния план, заложен в дисертацията.

5. Оценка на резултатите и приносите на дисертационния труд

Разработката е предизвикателство в стремежа си да изведе педагогическата проблематика в контекста на триадата социология – психология – лингвистика.

Предимства на цялостния дисертационен труд са стремежът към изчерпателност, логичността при обвързване на теоретични и приложни аспекти; постоянно търсената

взаимообусловеност между детерминиращи фактори, образователни модели и показатели за резултатност.

Теоретичният принос се свързва с подробно разработен понятиен апарат във връзка с формулираните цели и задачи на изследването (подробен анализ на понятия като *адаптация*, *социална адаптацията*, *академична адаптация*, *културен шок* и мн.др.); прецизен и многоаспектен анализ на научна литература за очертаване на проблеми, възпрепятстващи процеса на социалната и академичната адаптация на чуждестранните студенти (липса на социални умения, културна дистанция, социални-битови проблеми, необходимост от нов педагогически стил на работа, психоемоционални проблеми, лични качества и др.). Теоретично обосновавайки и аргументативно защитавайки апробираните приложни модели, Ивелина Ангелова успява да защити авторската си концепция, че придобиването на професионални компетенции при университетската подготовка е продължителен и системен процес на формиране в единство на социално-адаптивна и лингвокултурологична компетентност. Целесъобразно докторантката обвързва резултатността на процеса на плавно и безболезнено протичане на академичната адаптация на чуждестранните студенти със съобразеност с множество фактори и условия от социокултурен, организационно- административен, педагогически, лингводидактичен и друг характер.

Теоретико-приложните приноси могат да се разчетат като осмисленост и обобщеност на най-важните адаптационни проблеми на чуждестранните студенти медици, като предложеност на мерки и подходи за решаването им; като проученост на основните мотиви за насочване на чуждестранни студенти към българските висши училища; като представеност на критерии и показатели за провеждане на целенасочено и балансирано емпирично изследване, представляващо организирана таксономична система за социално-адаптационна компетентност. Приноси са дейностите на Ивелина Ангелова по отношение на осъществения педагогически анализ на учебното съдържание по български език; по предлагането на програма по български език, учебно съдържание (по теми) за първи и втори курс Медицина, англоезично обучение.

Споделям мнение, че разработката би спечелила при една малко по-добра балансираност между теоретични и прагматични контексти – по посока на превес на вторите.

6. Оценка на автореферата и публикациите

Във връзка с темата на дисертацията са отпечатани пет публикации, представени в престижни научни издания на Тракийския университет – Стара Загора, Русенския университет „Ангел Кънчев“, списание „Педагогика“ (статия под печат). Тези трудове свидетелствуват за умението на дисертантката да направи резултатите от своя изследователски опит достойни на научната общност в България.

Авторефератът към дисертационния труд е оформен съгласно изискванията и отразява в стегнат вид целите, задачите, използваните методи, резултатите, направените изводи и обобщения, както и научните приноси.

7. Бележки и препоръки

Споделеният опит със сигурност би довел до креативни и резултатни дискусии за ефективността на обучителните и оценъчните модели при университетската подготовка на чуждестранни студенти в България. Ценно и полезно би било популяризирането на опита чрез последващо издаване на монографичен труд. Текстът на цялостното изследване при публикация ще спечели, ако бъдат отстранени инцидентните пунктуационни грешки при озаглавяване на таблици, както и при употреба на препинателния знак запетая за отбелязване на обособени деепричастни конструкции; единичните граматически грешки (свързани с членуването на имена и синтактичното съгласуване в изречения с деепричастни форми). В духа на доброжелателността са и препоръките ми относно прецизиране на термини (например – лингвокултурна/лингвокултурологична), преодоляване на тавтологичността на теоретични постановки (например в увода и в първа глава, в увода и в трета глава). Евентуалната бъдеща публикация би спечелила и от отстраняването на някои дефицити, свързани с библиографското цитиране (например ненужна повторителност на един и същ литературен източник в библиографията, съответно № 183 и № 184); съответствие на страниците на библиографското цитиране, посочени в библиографията и вътре в текста (№ 142); коректното библиографско посочване в текста на литературни източници от един и същ автор (например № 30 и № 31), отпечатани в една и съща година).

Позволявам си да поставя два въпроса на докторантката:

1. Вие отбелязвате, че адаптацията на чуждестранни студенти е сложен, динамичен и многопластов процес на преустройство на потребностно-мотивационната им сфера. Какви са предпочитаните от Вас модели за позитивни промени в мотивационната сфера на чуждестранните студенти по посока на използването ѝ като фактор за оптимизиране на обучителния процес (най-вече аспектите – активност и резултатност)?
2. При Вашата преподавателска работа в университета имали ли сте случай на персонална проява у студент на културен шок, последван от негативни емоции, отразили се на педагогическото взаимодействие в университетското образователно пространство? Каква е била реакцията Ви в подобна ситуация? (Какви биха били приоритетните Ви дейности в подобна ситуация?)

8. Заключение

Дисертационният труд на тема „Академичната адаптация на чуждестранните студенти медици чрез преподаването на български език“ е безспорно полезен и необходим. Съдържанието, структурата и приносите на дисертационния труд отговарят на изискванията за придобиване на образователната и научна степен доктор, свидетелство са за теоретичната подготвеност, професионалната коректност и отговорност на автора към проблемите на българското образование.

Представените документи за придобиване на научната и образователна степен „доктор“ отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав в Тракийския университет – Стара Загора.

С оглед на гореизведеното, предлагам на уважаемото жури да присъди на Ивелина Венциславова Ангелова образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование: 1. Педагогически науки, по професионалното направление 1.2. Педагогика, научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика“.

10.01.2020 г.
гр. Шумен

Изготвил рецензията:
(доц. д-р Снежанка Добрева Георгиева)

REVIEW

by Assoc. Prof. Snezhanka Dobрева Georgieva, PhD

Konstantin Preslavski University, Shumen, Faculty of Education,

Department of Technology Training, Professional Education and Preschool and Primary School Pedagogy

on dissertation

on the topic

"Academic adaptation of foreign medical students through teaching in Bulgarian language"

for doctor's degree

in the specialty "Theory of education and didactics",

higher education area 1. Pedagogical sciences,

professional field 1.2 Pedagogy

Author of the thesis: Ivelina Ventsislavova Angelova

Supervisors: Prof. Dr. of Pedagogy Tanya Ivanova Borisova

Assoc. Prof. Elena Vitalievna Lavrentsova, PhD

1. General presentation of the PhD student

Ivelina Ventsislavova Angelova graduated in 2012 with a degree in Bulgarian Philology from the Paisii Hilendarski University of Plovdiv (Bachelor's Degree). In the period 2014 - 2015 she studied at the Master program "Counseling in the social and educational sphere" of Trakia University - Stara Zagora. During the period 2014 - 2016 she worked as a teacher of Bulgarian language and literature in Stara Zagora (Maxim Gorki High School, Ivan Vazov High School), as well as a teacher of Bulgarian language for foreign students at the Center for European Initiatives. From 01.01.2013 to 2015 she is a part-time lecturer in Bulgarian language, and from 01.10.2015 - assistant professor in Bulgarian at the Trakia University - Stara Zagora.

In 2018 (with order No 1704 / 29.06.2018 of the rector of Trakia University - Stara Zagora) she was enrolled as a PhD student of independent preparation (for a period of three years as of 26.06.2018) at the Department of Pedagogical and Social Sciences, Faculty of Education, specialty "Theory of education and didactics", in higher education 1. Pedagogical sciences, professional field 1.2. Pedagogy. The enrollment is with the topic "Academic adaptation of foreign medical students through teaching in Bulgarian language" to the department "Pedagogical and social sciences", scientific supervisors - prof. Dr. of Pedagogy Tanya Ivanova Borisova, Assoc. Prof. Elena Vitalievna Lavrentsova, PhD. By Order No 2490 / 19.09.2019 of the Rector of Trakia University - Stara Zagora Ivelina Angelova was expelled from the doctorate with the right of defense.

2. The relevance of the topic and the appropriateness of the goals and tasks:

The chosen topic is closely related to the specifics of the PhD student's teaching activity. Ivelina Angelova substantiates the relevance of the chosen research topic with objective determinants: perspectives on the personality that enhanced cooperation within the educational space provides; factors for the success of education abroad; career opportunities through social mobility;

increasing number of foreign students studying in Bulgaria; optimization of the process of teaching foreign students in Bulgaria; the utility of adaptation in intercultural interactions; competitiveness of Bulgarian universities in the field of international educational services. Scientific, sociocultural, educational and other needs of the Bulgarian society are presented as an argument in support of the need to have a scientific discussion on the problem - the Bulgarian language as a second and foreign language. The relevance of the selected issues is also correlated with the lack of research in the Bulgarian scientific space on the above issues.

The advantage of the dissertation is that it is developed by a university professor who has been preparing and testing his own methodology for several years. An advantage is the setting of clear research goals and objectives and the systematic nature of analyzing certain aspects of their theoretical and applied implementation.

3. Factological presentation of the thesis

The structure of the dissertation is precise - it includes an introduction, three chapters, conclusions, contributions, bibliography, applications. 264 literary sources are presented, of which 195 are in Cyrillic, 41 are in Latin and 28 are electronic sources. An indicator of the study of contemporary perspectives on the studied problem is the number of cited scientific papers published after 2000 - 159 in number. In support of the seriousness with which the problem under consideration is approached, the volume of the dissertation is achieved - 317 pages, of which the main text is 294 pages; applications (seven) - 23 pages. The text contains 21 tables, 37 diagrams and 1 figure. The total volume and structure of the scientific work fully meet the requirements for a doctoral dissertation.

4. Content of the dissertation

The introduction contains two accents - objective determinants for choosing a topic; concept of dissertation work. The relevance and significance of the selected problem are convincingly justified. In the introduction, the basic approaches to build a scientific concept of adaptation are succinctly but clearly outlined; key concepts for development (culture shock, adaptation syndrome, educational migration) have been defined by reference to current performances. Research competencies have been demonstrated in the implementation of problematic sections, in the context of the expectation for their detailed analysis, clarification, comprehension. The object, purpose, tasks are clearly formulated; the choice of the research methodology is adequate. The number of respondents - 117 (students from I to V course, full-time education, specialty Medicine,

English-language training at Trakia University, Faculty of Medicine - Stara Zagora) confirms the representativeness of the research sample. An advantage of the conceptual presentation of the study in the introduction is the derivation of four criteria for socio-adaptive competence (respectively: motivational, cognitive-existential, intercultural, personality-emotional), ranking of their respective indicators, indicating specific methods for studying each aspect of the above competence. The research methodology is presented as a series of actions characterized in the context of the reasons for their preference. The stages in the study program are clearly illustrated.

The theoretical framework of the dissertation is presented in the first and second chapters. Each of the six sub-sections of Chapter One, Theoretical Prerequisites for Adapting the Personality of the Foreign Student through the Higher Education Area, gives different theoretical emphases, respectively: first - defining concepts such as socialization, types of socialization, factors of socialization; second - characterization of adaptation as a sociocultural and psychological phenomenon, presentation of levels in the structure of academic adaptation; third, to draw out the fundamental differences and similarities between the concepts of social adaptation and socialization; fourth - expanding the theoretical and methodological foundations of the study of the social adaptation of foreign students, presenting the basic approaches for understanding the social adaptation; fifth, analyzing the pedagogical potential of communicative interaction in the process of socialization of the student's personality; sixth - discussion of the problems of educational adaptation of foreign students in Bulgaria. In this chapter, the appropriate and correct reference to various sources is accompanied by concise but correctly presented own findings on the subject under consideration. The final of Chapter One is also relevant - a summary of the theoretical findings of the conclusions that are relevant to the specifics of pedagogical communication in the university educational space.

The second chapter, "Linguistic peculiarities of interaction with foreign students in the process of pedagogical communication", in its eight-part structure, again brings out theoretical models, but in the direction of their specification - linguistics and pedagogical communication. Key to this chapter are concepts such as pedagogical communication, pedagogical communication style, intercultural communication, intercultural competence, intercultural communication, bilingualism and diglossia, first and second languages. The multicomponent characterization of pedagogical communication techniques in a more general theoretical sense, and in a more specific theoretical-applied context of education of foreign students in Bulgaria, is appropriate. Positive signs can be marked with meaningful circles trying to identify the characteristics of intercultural communication as a pedagogical phenomenon, to represent the

importance of studying in unity of language and culture, the correlation of linguistic problems of intercultural communication with the problem of national and cultural stereotypes of speech communication, linking the style of pedagogical communication with the national-psychological characteristics of foreign students. A positive assessment deserves theoretical completeness, correctness in explaining one's opinions, and honesty in expressing one's position. The personal preferences of Ivelina Angelova to technological models that work for successful sociocultural and linguistic adaptation of foreign students, for the effectiveness of pedagogical communication during the different stages of training of these students in Bulgaria (role-playing and imitation-modeling games, dialog models for learning, speech etiquette, etc.). The conclusion reached by the PhD student at the end of the second chapter on "the need to create a number of conditions of adaptogenic character for optimizing the process of adaptation of foreign students to the educational space of the higher education institution in Bulgaria" is logical and reasonable.

Chapter Three, Analysis of the Results of the Study, presents the methodology of exploratory research conducted from October 2018 to March 2019 with 117 students enrolled in I, II, III, IV and V courses in Medicine (English language training) at Trakia University - Stara Zagora, Faculty of Medicine. The focus of this chapter is on the presentation and analysis of results - from a survey (33 questions spread across five semantic blocks); from a modified test by L. V. Yankovski on adaptation of personality to a new sociocultural environment (with a three-step scale for reading the values of adaptation - high, medium, low); from a modified self-assessment test by A. E. Afanasieva for determining the level of intercultural communicative competence; from test and re-test "Degree of assimilation of typical Bulgarian language expressions from everyday vocabulary"; from the test "Degree of absorption of typical Bulgarian language expressions from the student practice in the hospital"; from data by the criteria entered. The PhD student accurately presents the data that she correctly juxtaposes in order to reach adequate educational conclusions (about the factors that determine the pace of adaptation; about the barriers to socio-cultural adaptation; about the linguistic and psychological problems that accompany the secondary socialization of foreign medical students). A positive note deserves the model of explication - the support of the analyzes with tabular and graphically presented quantitative parameters; correlation of the conclusions with different educational levels - organization of the pedagogical process, educational content, etc. In my opinion, the development would benefit from the sharing of experience from the implementation of self-developed models for optimization of educational activities, experimented over a longer period with foreign students from different universities in Bulgaria.

The dissertation ends with the formulation of conclusions and summaries that result from theoretical studies, from empirical activities and questionnaires, the results obtained and their interpretation. Summarized conclusions are meaningful and reflect (albeit not sufficiently specific, in my opinion) the substance of the content and the conceptual plan set out in the dissertation.

5. Evaluation of the results and contributions of the dissertation

The development is a challenge in its quest to bring pedagogical issues into the context of the triad of sociology - psychology - linguistics.

Advantages of the entire dissertation are the pursuit of completeness, the logic of binding theoretical and applied aspects; the constantly sought interdependence between determinants, educational models and performance indicators.

The theoretical contribution is related to the elaborated conceptual apparatus in relation to the formulated goals and objectives of the research (detailed analysis of concepts such as adaptation, social adaptation, academic adaptation, cultural shock, etc.); precise and multidimensional analysis of scientific literature to outline problems that hinder the process of social and academic adaptation of foreign students (lack of social skills, cultural distance, social-everyday problems, the need for a new pedagogical style of work, psycho-emotional problems, personal and emotional problems, etc.). By theoretically substantiating and arguably defending the approved application models, Ivelina Angelova manages to defend her author's concept that the acquisition of professional competences in university preparation is a continuous and systematic process of formation in the unity of socio-adaptive and linguocultural competence. The doctoral student is appropriately bound by the results of the process of smooth and painless course of the academic adaptation of the foreign students, taking into account many factors and conditions of sociocultural, organizational-administrative, pedagogical, linguistic and other character.

Applied theoretical contributions can be interpreted as meaningful and generalized the importance of the most important adaptation problems of foreign medical students, such as proposing measures and approaches for solving them; as a study of the main motives for directing foreign students to Bulgarian universities; as a representation of criteria and indicators for conducting a purposeful and balanced empirical study, which is an organized taxonomic system for social adaptation competence. Ivelina Angelova's activities in terms of the pedagogical analysis of the content in the Bulgarian language are contributing; on the offer of a program in Bulgarian

language, educational content (by topics) for the first and second course Medicine, English language training.

I share the view that the development would benefit from a slightly better balance between theoretical and pragmatic contexts - in the direction of the second one.

6. Evaluation of abstracts and publications

In connection with the topic of the dissertation, five publications have been printed, presented in prestigious scientific publications of Trakia University - Stara Zagora, Rouse University "Angel Kanchev", journal "Pedagogy" (article under seal). These works testify to the ability of the PhD student to make the results of her research experience available to the scientific community in Bulgaria.

The abstract for the dissertation is shaped according to the requirements and reflects in a concise form the goals, tasks, methods used, results, conclusions and summaries, as well as scientific contributions.

7. Notes and Recommendations

The shared experience would certainly lead to creative and effective discussions about the effectiveness of the training and assessment models in the university preparation of foreign students in Bulgaria. It would be valuable and useful to promote the experience through the subsequent publication of monograph work. The text of the full study publication will benefit if the incidental punctuation errors in table titles are eliminated, as well as the use of the comma punctuation mark to identify separate participatory constructs; single grammatical errors (related to the membership of names and syntactic matching in sentences with participle forms). In the spirit of benevolence are my recommendations on the refinement of terms (for example, linguocultural/linguocurricular), overcoming the tautology of theoretical statements (for example, in the introduction and in the first chapter, in the introduction and in the third chapter). A possible future publication would also benefit from the elimination of some deficits related to bibliographic citation (eg unnecessary repetition of the same literary source in the bibliography, Nos. 183 and 184, respectively); the correspondence of the pages of the bibliographic citation referred to in the bibliography and inside the text (No 142); correct bibliographical citation in the text of literary sources from the same author (eg Nos. 30 and 31) printed in the same year).

I allow myself to ask two questions:

1. You note that the adaptation of international students is a complex, dynamic and multifaceted process of reconstruction of their need-motivation sphere. What are your favorite models for positive changes in the motivation sphere of foreign students towards using it as a factor for optimizing the learning process (especially the aspects - activity and performance)?
2. In your teaching work at the university, have you had a case of a personal shock in a student of cultural shock, followed by negative emotions that affected the pedagogical interaction in the university educational space? What was your reaction in that situation? (What would be your priority activities in this situation?)

8. Conclusion

Thesis on the topic "Academic adaptation of foreign medical students through teaching in Bulgarian language" is undeniably useful and necessary. The content, structure and contributions of the dissertation work meet the requirements for obtaining a doctorate degree, testify to the theoretical readiness, professional correctness and responsibility of the author to the problems of Bulgarian education.

The submitted documents for the acquisition of the scientific and educational degree "Doctor" meet the requirements of the Law for the development of the academic staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and the Regulations for the development of the academic staff at the Trakia University - Stara Zagora.

In view of the above, I propose to the Honorable Jury to award Ivelina Ventsislavova Angelova a Doctor's degree in higher education: 1. Pedagogical sciences, in the professional field 1.2. Pedagogy, scientific specialty "Theory of education and didactics".

10/01/2020

Prepared the review:

Shumen

(Assoc. Prof. Snezhanka Dobreva Georgieva, PhD)